

tage videst muligt Hensyn til vore Tjenestemænd.

Der er et andet stort socialt Spørgsmaal, Spørgsmaalet om vore Boligforhold, som Gang paa Gang er draget frem i Diskussionen herinde, og som fra alle Sider omfattes med den største Interesse. Men inden jeg gaar over til at omtale de kommende Boligforhold, vil jeg gøre opmærksom paa et Forhold indenfor de gamle Boliger. Det er Rotteplagen, som bliver større og større. Det Regeringsforslag, der tidligere har været forelagt, til Bekæmpelse af Rotteplagen vilde vi sætte Pris paa atter snarest muligt at faa fremsat, saaledes at Kampen mod disse skadelige Dyr kunde føres med endnu større Styrke end hidtil.

Hvad angaar de fremtidige Boligforhold har vi jo en Boligkommission siddende. Denne Kommission har — i Modsætning til en Række andre Kommissioner — af og til ladet høre fra sig, men det forekommer mig ikke lysteligt, naar man hører denne Kommissions enkelte Medlemmer udtale sig om Vejen til at afhjælpe Bolignøden og hører, hvor vidt forskellige og til Tider næsten sindssvage de Anskuelser er, gennem hvilke man ønsker Bolignøden afhjulpet. Men endnu er der levnet Kommissionen Tid til at finde de Vises Sten, og vi deler sikkert alle Ønsket om, at Kommissionen maa naa til et godt Resultat. Man kunde lade Kommissionen hvile i Fred, indtil dens Arbejdstid er udløbet; men man maa huske, at parallelt med Kommissionens Arbejde gaar den nugældende Tilskuds- og Laanelov, hvorigennem Hensyn tages til de uheldige Boligforhold og disse søges afhjulpet.

Jeg finder derfor Anledning til at komme ind paa nogle Enkeltheder disse Forhold vedrørende. Ordføreren for Socialdemokraterne (L. Rasmussen) udtalte, at omtrent 33 pCt. af Københavns voksne Befolkning var født paa Landet. For Købstædernes Vedkommende tror jeg, man maa regne med et endnu større Tal; i hvert Fald viste en Undersøgelse for Ringsted Bys Vedkommende i Foraaret, at af de 25-aarige var kun 11 pCt. fødte i Ringsted By, 11 pCt. var fødte i andre Provinsbyer, 70 pCt. var fødte paa Landet, 7 pCt. var fødte i København og 1 pCt. i Udlandet. Af saadanne Opgørelser ses, at Landboernes Indflytning til Byerne er en væsentlig Aarsag til Bolignøden, og man faar Øjet op for det urimelige i den nugældende Fordeling af Byderne til Bolignødens Afhjælpning, hvorved den humane Kommune blot faar jaget en Del af sine Skatteydere bort fra Kommunen.

Intet er saa dyrt, som naar Stat og

Kommune bygger selv. En flygtig Gennemgang af, hvad enkelte Boliger har kostet, som Staten har ladet opføre, maa fylde alle Bolignævn med de bitreste Samvittigheds kvaler. Men det næstdyreste er foranlediget ved Lovgivningen om Stats- og Kommune-tilskud til Boligers Opførelse. Disse Tilskud fremmer i Almindelighed ikke Økonomien, og det er Gang paa Gang her i Salen blevet oplyst, hvorledes man i allerhøjeste Grad har misbrugt disse Stats- og Kommune-tilskud. Men der er ogsaa et andet Forhold, som disse Tilskud bevirker. De har medført, at det private Byggeri helt er blevet konkurreret ud. Man kan ikke her sige, at det private Byggeri har spillet Fallit; thi naar Stat og Kommune kommer med deres uhyre Tilskud, vil det være umuligt at faa den billigste Form af Boligbyggeri, nemlig det private Boligbyggeri, bragt i Stand igen. Men unormale Tilstande har foranlediget unormale Forhold paa dette Omraade, og hertil kommer, at det jo altid er dyrt at være fattig.

Alle vore Betragtninger maa gaa henimod at faa det private Boligbyggeri i Gang igen. Men foruden at Byggeriet maa i Gang, rejser der sig en Gruppe andre Spørgsmaal. Der er for det første selve Boligtypen. Det er vist en Franskmand — det er altid Franskmandene, der har en vidunderlig Evne til at sætte Prikken over I-et —, der har sagt, at Folkenes Sæder bestemmes af deres Boligforhold, og det er et saare viist og saare sandt Ord. Af de Boligtyper, som der nu tales om, har vi først hele den Robinson Crusoeske Teltlejr, som i de sidste Maanedes er blevet en særlig yndet Boligtype, og saa er der endvidere den Boligtype, hvor man opfører et enkelt Hus med en enkelt Lejlighed og Dobbelt-huse med 2 Lejligheder, og endelig er der de hæslige Kasernebygninger. Den første Type er den, der for Tiden er stærkest paa Mode, og det gælder for den i Særdeshed — men ogsaa de andre har en Rem af Huden —, at den kræver Dispensationer fra Politivedtægter, Bygningsvedtægter, Sundhedsvedtægter og saa fremdeles. Det tror jeg, er et farligt Skraaplan at komme ind paa.

Jeg vil bede den højtærede Indenrigsminister overfor saadanne Bevillinger at have sin Opmærksomhed henvendt paa, hvilke Dispensationer man ønsker ved de forskellige Byggeforeninger; thi Ejendommens Varighed, Ejendommens Holdbarhed, Ejendommens Brugbarhed har den største Betydning baade for Arbejderne, der sætter Penge i Bygningen, og for Stat og Kommune, der yder Laanene. Bolignøden er